

Μέγας Βασίλειος: Να καθησυχάζεις, παρακαλώ, την καρδιά σου όταν οργίζεται και αγριεύει!

/ [Πνευματικά Αποσπάσματα](#)

Μέγας Βασίλειος Ομιλία εναντίον των οργιζομένων

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=413490>

5. Το καθένα από αυτά να περνά από το μυαλόν σου και να καταστέλλη την φλόγωσιν. Διότι τέτοιου είδους προετοιμασίαι και διαθέσεις, που τρόπον τινά αφαιρούν τα πηδήματα και τους σφυγμούς της καρδιάς, επαναφέρουν τα λογικά εις την σταθερότητα και την γαλήνην. Και αυτό σημαίνει λοιπόν ο λόγος που είπεν ο Δαβίδ ότι «ήτοιμάσθην και ουκ εταράχθην».

Πρέπει λοιπόν με την ανάμνησιν των παραδειγμάτων των αγίων ανδρών να καταστέλλωμεν το μανιακόν και φοβερόν κίνημα της ψυχής.

Πώς ο μεγάλος Δαβίδ με πραότητα ηνείχετο [ανεχόταν] την υβριστικήν συμπεριφοράν του Σεμεεί. Δεν έδιδεν ευκαιρίαν εις την οργήν να εκδηλωθή, διότι έστρεφε την διάνοιάν του προς τον Θεόν. Διότι «ο Κύριος είπε, λέγει, εις τον Σεμεεί να καταρασθή τον Δαβίδ». Διά τούτο όταν ακούη να τον ονομάζη άνδρα των αιμάτων και άνδρα παράνομον, δεν εδυσφορούσεν εναντίον του, αλλά εταπείνωνε τον εαυτόν του, ωσάν η ύβρις να του άξιζε.

Δύο πράγματα λοιπόν να απομακρύνης από τον εαυτόν σου· να μη θεωρής τον εαυτόν σου αξιόλογον και σπουδαίον ούτε να νομίσης ότι κάποιος από τους ανθρώπους είναι κατώτερός σου εις την αξίαν. Διότι έτσι ο θυμός ουδέποτε θα εξεγερθή διά τας ατιμώσεις που μας προσγίνονται.

Είναι φοβερόν πράγμα, αυτός που έχει ευεργετηθή και που είναι χρεωμένος με τας πιο μεγάλας ευεργεσίας, κοντά εις την αχαριστίαν, να αρχίση να υβρίζη και να ατιμάζη. Είναι βεβαίως φοβερόν, αλλά είναι μεγαλύτερον κακόν δι' αυτόν που το κάμνει παρά δι' αυτόν που το υφίσταται. Εκείνος ας υβρίζη, εσένα όμως να μη σε πιάνη η ύβρις.

Τα λόγια να σου γίνουν γύμνασμα εις το να φιλοσοφής. Εάν δεν πειραχθής, είσαι άτρωτος. Εάν όμως έστω και το ελάχιστον αισθανθής εις την ψυχήν, κράτησε εντός σου το λυπηρόν. Διότι λέγει· «η καρδιά μου εντός μου είναι ταραγμένη». Δηλαδή το πάθος δεν εξεδηλώθη εξωτερικώς, αλλά κατεπράυνεν ωσάν κύμα που έσπασε μέσα εις τον αιγιαλόν.

Να καθησυχάζης, παρακαλώ, την καρδίαν σου όταν οργίζεται και αγριεύη. Τα πάθη ας εντραπούν την παρουσίαν του λόγου που ευρίσκεται μέσα σου, όπως το άτακτον παιδί την παρουσίαν σεβαστού ανδρός ανάμεσα εις τα παιδιά.

Πώς λοιπόν θα ημπορούσαμεν να αποφύγωμεν την ζημίαν που προξενεί η οργή; Εάν πείσωμεν τον θυμόν να μη προτρέχη του λογικού. Αλλά να φροντίζωμεν πρώτα δι' αυτό, ώστε ουδέποτε να τρέχη αυτός εμπρός από τον νουν. Να τον έχωμεν ωσάν άλογον υποταγμένον εις ημάς και με την λογικήν ωσάν με χαλινόν να τον πείθωμεν, εις καμμίαν περίπτωσιν να μη ξεφεύγη από την θέσιν του, αλλά να οδηγείται από την λογικήν εκεί όπου αυτή νομίζει.

Διότι το θυμοειδές μέρος της ψυχής μας είναι ακόμη κατάλληλον εις πολλά από τα έργα της αρετής, όταν ωσάν κάποιος στρατιώτης, που απέθεσε τα όπλα εις τον στρατηγόν, προσφέρει προθύμως τας υπηρεσίας του εις αυτά που του

παραγγέλλονται και είναι σύμμαχος εις την λογικήν εναντίον της αμαρτίας.

Δηλαδή ο θυμός είναι το νεύρον της ψυχής, διότι τονώνει εις την προσπάθειαν των καλών έργων. Διότι εάν κάποτε την συλλάβη να έχη εξαχρειωθή από την ηδονήν, την καθιστά από μαλακήν και υπερβολικά χαλαράν, αυστηράν και γενναίαν, καθ' ον τρόπον σκληρύνουν τον σίδηρον με το βάψιμον εις το νερόν. Διότι εάν δεν θυμώσης εναντίον του κακού, δεν θα σου είναι δυνατόν να το μισήσης όσον αξίζει.

Πρέπει, νομίζω, να επιδεικνύωμεν την ιδίαν επιμέλειαν και διά την αγάπην της αρετής και διά το μίσος εναντίον της αμαρτίας. Ο θυμός μάλιστα είναι πολύ χρήσιμος εις αυτό ακριβώς. Εάν έτσι ο θυμός ακολουθών την λογικήν, όπως ο σκύλος τον τσομπάνον, μένη πράος και ημερος εις αυτούς που ωφελούν και εύκολα υπακούη εις την λογικήν, με το να εξαγριώνεται εις το άκουσμα ξένης φωνής και εις την θέαν ξένου προσώπου και όταν ακόμη φαίνεται να λαμβάνη περιποίησιν, και να ζαρώνη φιλικά όταν φωνάζη ο γνώριμος του και φίλος.

Αυτή είναι η αρίστη και συμμετρική εις τον φρόνιμον συνεργία του θυμοειδούς μέρους της ψυχής. Διότι αυτός που είναι τέτοιος θα είναι ασυμφιλίωτος και άσπονδος εις τους επιβούλους. Δεν δέχεται ποτέ την φιλίαν με αυτό που βλάπτει, αλλά την επικίνδυνον ηδονήν, ωσάν λύκον, την αποδιώκει πάντοτε και την κατασπαράσσει. Τέτοια είναι η ωφέλεια του θυμού δι' αυτούς που γνωρίζουν καλά να τον μεταχειρίζονται.

Άλλωστε και κάθε μία από τας άλλας δυνάμεις σύμφωνα με τον τρόπον της χρήσεως αποβαίνει κακή η καλή εις τον κάτοχον. Παραδείγματος χάριν αυτός που χρησιμοποιεί το επιθυμητικόν μέρος της ψυχής διά να απολαύση τας σαρκικάς και τας ακαθάρτους ηδονάς είναι σιχαμερός και ακόλαστος.

Αυτός όμως που το έστρεψε προς την αγάπην του Θεού και την απόλαυσιν των αιωνίων αγαθών είναι αξιοζήλευτος και μακάριος. Επίσης και το λογικόν· αυτός που το χρησιμοποιεί καλά είναι φρόνιμος και συνετός. Αυτός όμως που ακονίζει το μαυλόν του διά να βλάβη τον πλησίον είναι κακός και δόλιος και κακούργος.

Από το βιβλίο «Βασιλείου Καισαρείας του Μεγάλου, Άπαντα τα έργα, τόμος 6, Ομιλίες και λόγοι», εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια Βασίλειος Ψευτογκάς. Έκδοση Έλληνες Πατέρες της Εκκλησίας «Γρηγόριος ο Παλαμάς».

Πηγή: pemptousia.gr (Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)